

Kalsiyum kanal blokerleri

Doç. Dr. Sinan Aydoğdu

Numune Hastanesi Kardiyoloji Kliniği, Ankara

Kalsiyum antagonistleri veya kalsiyum kanal blokerleri olarak adlandırılan ilaç grubu uzun yıllardan beri hipertansiyon tedavisinde kullanılmaktadır. Günümüzde antihipertansif amaçla kullanılan kalsiyum antagonistleri 3 grup altında toplanabilir. Bunlar fenilalkilaminler (verapamil), benzodiazepinler (diltiazem) ve dihidropridinler (nifedipin, nikardipin, nisoldipin, isradipin, felodipin ve amlodipin) dir. Bu gruplar birbirinden oldukça farklı özelliklere sahiptirler.

Kalsiyum antagonistleri diğer antihipertansif ilaçlarla karşılaştırıldığında yaklaşık olarak aynı oranlarda kan basıncı düşürücü etki gösterirler.

1995 yılında yayınlanan 3 gözlemsel çalışmada kalsiyum antagonistlerinin koroner olay riskini artırdığı bildirildi. Bu raporlardan sonra son 7 yıldan beri kalsiyum antagonistlerinin emniyeti konusundaki tartışmalar aynen devam etmektedir. Bu çalışmalar gözlemsel nitelikte olmaları nedeniyle bir çok araştırmacı tarafından eleştirilmiştir. Nitekim daha sonra bu sonucu desteklemeyen başka gözlemsel çalışmalar da yayınlanmıştır. Ayrıca kalsiyum antagonistlerine atfedilen bu koroner olay artışı şimdi artık kullanılmayan kısa etkili formülasyonlarla ilişkili bulunmuştur. Daha sonra kalsiyum antagonistlerinin plasebo ile karşılaştırıldığı çalışmalarda bu ilaçların kardiyovasküler mortaliteyi azalttığı gösterilmiştir. Kalsiyum antagonistlerinin di-

ğer antihipertansif ilaçlarla karşılaştırıldığı çalışmalarda (STOP-2, INSIGHT, NORDIL) strok oranlarında kalsiyum antagonistleri lehine azalma, fakat kalp yetmezliği ve koroner olaylarda artış tespit edildi. Ancak total mortalite oranları aynı bulundu.

Yine son birkaç yıl içerisinde yapılan çalışmalarda diabetes mellitus ve nefropatili hastalarda ACE inhibitörlerinin kalsiyum antagonistlerine üstün olduğu gösterilmiştir. 1998 yılında yayınlanan ve diyabetik hastalarda ACE inhibitörlerinin kalsiyum antagonistleriyle karşılaştırıldığı 2 çalışmadan sonra (ABCD ve FACET) kalsiyum antagonistlerinin diyabetik hastalarda zararlı olabileceği fikri ortaya atıldı. Ancak daha sonra yapılan çalışmalardan sonra diyabetik hastalarda kalsiyum antagonistlerinin zararlı etkilerinin söz konusu olmadığı, bu grup hastalarda ACE inhibitörlerinin kalsiyum antagonistlerinden daha faydalı etkilerinin olduğu görüldü. Ayrıca hem diyabetes mellituslu, hem de nefropatili hastalarda tek ilaçla kan basıncı kontrolü güç olduğundan kalsiyum antagonistleri ile ACE inhibitörleri kombinasyonu rahatlıkla kullanılabilir.

Sonuç olarak kalsiyum antagonistlerinin hipertansiyon tedavisindeki yeri üzerine devam eden akademik tartışma halen net bir sonuca varamamıştır. Bu sorunun cevabı muhtemelen önümüzdeki aylarda sonuçlanacak olan ALLHAT çalışmasından sonra verilecektir.